Redacțiunea, Administrațiunea și Tipografia:
BRAȘOVU, piața mare Nr 22.
Scrisori netrancate nu se primescă. Manuscripte nu se retrimită!
Birourile de anunciuri.
Brașovă, piața mare Nr. 22.
Inserate mai primescu în Viena Rudolf Mosse, Haasenstein & Vogler (Otto Maas), Heinrich Schalek, Alois Herndl, M. Dukes, A. Oppelik, J. Danneberg; în Budapesta: A. V. Goldberger, Anton Mezei, Eckstein Bernat; în Frankfurt: G. L. Daube; în Hamburg: A. Steiner.
Prețul inserțiunilorŭ: o seriă garmondŭ pe o colónă 6 cr. și 30 cr. timbru pentru o publicare. Publicărĭ mai dese după tarifă și învoială.
Reclame pe pagina III-a o seriă 10 cr. v. a. séu 30 banĭ.

GAZETA TRANSILVANIEI

ANULŬ LII.

„Gazeta" iese în fie-care ḑi
Abonamente pentru Austro-Ungaria
Pe unŭ anŭ 12 fl., pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl.
Pentru România și străinătate
Pe unŭ anŭ 40 francĭ, pe șése lunĭ 20 francĭ, pe trei lunĭ 10 francĭ.
Se prenumeră la tóte oficiele postale din întru și din afară și la dd. colectorĭ.
Abonamentulŭ pentru Brașovŭ:
la administrațiune, piața mare Nr. 22, etagiulŭ I.: pe unŭ anu 10 fl., pe șése lunĭ 5 fl., pe trei lunĭ 2 fl. 50 cr. Cu dusulŭ în casă: Pe unŭ anŭ 12 fl. pe șése lunĭ 6 fl., pe trei lunĭ 3 fl. Unŭ esemplarŭ 5 cr. v. a. séu 15 banĭ.
Atâtŭ abonamentele câtŭ și inserțiunile suntŭ a se plăti înainte.

Nr. 36. Brașovŭ, Mercurĭ 15 (27) Februarie 1889.

Brașovŭ, 14 Februarie v.

Când s'a ridicatŭ tótă oposiția unguréscă contra guvernului Tisza făcêndu-i cele mai grave acusațiunĭ în afacerea legii militare, oficioșii tiszaiștĭ căutau să ia în apĕrare pe stăpânulŭ lorŭ susținêndŭ, că alŭ lui este meritulŭ că maghiarisarea ar progresa pe tóte terenele.

Se vede că guvernului Tisza nicĭ după tristele esperiențe ce le-a făcutŭ în sĕptĕmânile din urmă cu șovinismulŭ maghiarŭ deslănțuitŭ de elŭ nu i-a venitŭ încă mintea la capŭ, căcĭ stărue mai departe pe cărarea prăpăstiósă a maghiarisării

Dér ce mai vorbimŭ noi de stăruitŭ, când aḑĭ guvernulŭ Tisza nu mai este în posițiă de a împinge elŭ pe acéstă cărare, ci este elŭ însușĭ dusŭ de povoiulŭ șovinisticŭ, pe care cu politica lui nenorocită l'a pututŭ pune în mișcare, dér nu-lŭ mai póte opri.

Tocmai în ḑilele acestea guvernulŭ a mai făcutŭ o concesiă mare șoviniștilorŭ din Clușin, o concesiă pe care a putut'o face numai unŭ guvernŭ ce și-a perdutŭ cu totulŭ capulŭ și care nu mai scie ce sĕ 'ncépă, ca sĕ mulcoméscă pe ai sĕi, sĕ nu strige așa de tare în contra lui.

Scimŭ că la universitatea din Clușiu a esistatŭ odinioră o societate de lectură „Iulia" a studențilorŭ românĭ. Ne aducemŭ aminte cu destulă amărîciune de furia sĕlbatică cu care șovinismulŭ din Clușiu a atacatŭ acéstă societate pentru că era românéscă. Se ḑicea pe atuncĭ, că nu o atacă pentru că e românéscă, ci pentru că nu e cum ar trebui sĕ fiă. Șoviniștii isbutiră, după ce au spartŭ ferestrile pacînicilorŭ locuitorĭ românĭ din Clușiu, a dobêndi dela guvernŭ desființarea societății.

Trecură de atuncĭ aprópe cincĭ anĭ. Tinerii românĭ din Clușiu stăruiră cu dreptŭ cuvêntŭ a'șĭ înființa o nouă societate de lectură. Se bălăbăniră multŭ timpŭ cu guvernulŭ pentru alcătuirea statutelorŭ proiectate, pentru ca în cele din urmă sĕ priméscă rĕspunsulŭ definitivŭ, că nu li-se concede înfiiițarea unei nouĕ societățĭ și prin urmare nu li-se potŭ aproba statutele.

Sub pretexte de nimica li-se denégă studențilorŭ românĭ din Clușiu unŭ dreptŭ, de care se bucură studenții uugurĭ în modŭ nemărginitŭ. Li-se spune, că suntŭ destule societățĭ și bibliotecĭ în Clușiu, sĕ se foloséscă de acestea. Ba guvernulŭ le mai portă grija, că nicĭ nu șĭ-ar pute susține societatea din taxele ce le-ar plăti ca membri deși suntŭ peste 60 de tinerĭ la numĕrŭ, ca și când aceștia ar fi așteptatŭ ca sĕ le plătéscă guvernulŭ deficitele eventuale.

Mai ḑică acum cineva, că studențilorŭ românĭ din Clușiu nu li-se denégă înființarea societății numai și numai pentru că'i română.

Ministrulŭ de interne actualŭ br. Orczy a fostŭ, pe câtŭ scimŭ, multă vreme ministru la curtea împĕrătéscă și în Viena a avutŭ ocasiune sĕ vaḑă nenumĕrate societățĭ de studențĭ, de tótă naționalitatea. Nu cumva va susține și acuma, că la noi în Ardealŭ și în Ungaria domnesce mai mare libertate ca orĭ unde?

Unde vrea guvernulŭ unguresc sĕ 'mpingă lucrurile, décă nu permite tinerilorŭ românĭ sĕ 'nfiinteze nicĭ măcar societățĭ de natura cea mai nevinovată, cum suntŭ societățile de lectură?

Nu vede br. Orczy și șefulŭ sĕu ce dimensiunĭ grozave ia pe ḑi ce merge apetitulŭ șoviniștilor ungurĭ? Nu se gândescŭ ei că décă astăḑĭ au jertfitŭ acestorŭ nesățioșĭ dreptulŭ și libertatea a șeseḑecĭ de tinerĭ universitarĭ românĭ, mâne vorŭ cere nouĕ jertfe multŭ mai marĭ.

Și cumcă guvernulŭ nu e în stare sĕ-i sature până în sfêrșitŭ, o dovedescŭ chiar întêmplările ḑilelorŭ aceste în cestiunea legii militare.

Numai înainte cu ḑece ḑile br. Orczy a fostŭ aspru interpelatŭ de către cei din stânga din causa purtării poliției față cu studenții ungurĭ demonstranțĭ. Br. Ivor Kaas luase în apĕrare pe studenții ungurĭ, ḑicêndŭ că nu i-ar plăcea décă aceștia arŭ forma societățĭ secrete séu décă șĭ-ar însuși apucăturĭ nihilistice, de aceea, ḑise elŭ, trebue sĕ fiă lăsațĭ sĕ-șĭ esprime părerile lorŭ politice în tótă libertatea.

Se raporteză că ministrulŭ de interne la aceste cuvinte a mișcatŭ din capŭ ca semnŭ de aprobare.

Eĭ bine, crede óre br. Orczy, că se unesce cu dreptatea și echitatea, cu principiile de libertate și de umanitate, ca studențilorŭ ungurĭ sĕ le fiă iertatŭ a face demonstrațiunĭ politice lărmuitóre, strigândŭ în gura mare în contra stăpânirei și a armatei, ér studențilorŭ românĭ sĕ nu le fiă iertatŭ nicĭ măcarŭ a se îndeletnici cu nevinovata lectură românéscă într'o societate supusă supraveghierii și disciplinei senatului universitar?

Dér interdicțiunea cea mai nouă a guvernului mai are încă în ceea ce privesce raporturile dintre Românĭ și Ungurĭ în Ardealŭ o deosebită importanță politică și națională, pe care o vomŭ apreția'o în altŭ articulŭ.

DIN AFARĂ.

Rusia și Turcia.

Ambasadorulŭ rusŭ din Constantinopolŭ, d-lŭ de Nelidov, a adresatŭ Porții o notă fórte aspră în afacerea despăgubirii de rĕsboiu. După tractatulŭ din 1882 s'a stabilitŭ despăgubirea ce are sĕ o plătéscă Rusiei Pórta (pentru resboiulŭ din 1877/78) la $802^{1}/_{2}$ milióne francĭ, din carĭ în fiecare anŭ avea sĕ se plătéscă 35.000 funțĭ turcescĭ (à 23 fr. acum) până pe la mijloculŭ anului 1885 plățile s'au făcutŭ cam punctualŭ, apoi începură neregularitățile până ce în fine în anulŭ trecutŭ încetară plățile cu totulŭ. Din causa acésta Nelidov adresă nota din vorbă, mergêndŭ până la amenințare. Ambasadorulŭ rusŭ îșĭ motivéză cererea d'a se plăti despăgubirea astfelŭ: „Acéstă cerere apare cu atâtŭ mai întemeiată, cu câtŭ furnisorilorŭ de materialŭ de rĕsboiu și altorŭ supușĭ streinĭ, carĭ au avutŭ pretențiunĭ, li-s'a și plătitŭ chiar li-s'a promisŭ că li-se vorŭ face și alte plățĭ, pe când cererile guvernului rusŭ și ale supușilorŭ lui au rĕmasŭ neresolvate." Nota îșĭ esprimă speranța, că Pórta va ține sémă de aceste observațiunĭ „și nu va aduce pe guvernulŭ rusŭ în neplăcuta situațiune, d'a apuca pentru apĕrarea intereselorŭ sale pe unŭ drumŭ, care n'ar corĕspunde raporturilorŭ duorŭ puterĭ amice."

Misiune confidențială.

O telegramă din Berlinŭ către „Corr. de l'Est" spune, că în cercurile politice din capitala imperiului germanŭ s'a observatŭ fórte multŭ, cumcă împĕratulŭ a primitŭ de repețite-orĭ în audiență privată pe ambasadorii Austro-Ungariei și Italiei. Se vorbesce, că în curênd contele Waldersee și contele Herbert Bismark vorŭ fi trimișĭ în misiune specială confidențială, celŭ dintêiu la Budapesta, celŭ de alŭ doilea la Roma.

Crisa în Ungaria.

Sub acestŭ titlu scrie „National Zeitung" despre cele petrecute în ḑilele din urmă în parlamentulŭ ungurescŭ. Tóte mergŭ către separarea Ungariei de Austria, ḑice fóia germană, care privitorŭ la § 25 alŭ proiectului de lege militară în cestiunea limbei scrie:

Despre popularitate,

Conferință ținută la „întrunirile literarĭ" din Brașovŭ.

de I. C. Panțu.

I

Adeseorĭ se aude vorbindu-se despre popularitate, de aceea este bine a cerceta mijlócele, prin care se câștigă modulŭ cum cucerесce și resultatele la care duce ea.

Unŭ literatŭ de pildă, care a scrisŭ multe lucrurĭ bune în viéța sa, este cunoscutŭ de mulțime, este citatŭ mai de toțĭ și lăudatŭ pe tóte glasurile. Uneorĭ numele literatului nicĭ nu trebue amintitŭ, este destulŭ a audi unŭ versŭ alŭ sĕu, pentru a se ivì înaintea nóstră întréga lui activitate literară. Unŭ pictorŭ séu unŭ sculptorŭ, care a muritŭ de multă vreme, apare în tótă splendórea activității sale, în tótă mărimea geniului sĕu, décă auḑimŭ amintindu-se o singură operă, din câte le-a creatŭ. Acestŭ lucru ne dovedesce, că atâtŭ literatulŭ, câtŭ și pictorulŭ séu sculptorulŭ au ajunsŭ a fi cunoscuțĭ de mulțime, au ajunsŭ a fi popularĭ. Mai lămuritŭ se póte esplica popularitatea, décă ne uitămŭ la unŭ bărbatŭ, care prin vorbirile sale, alcătuite la înțelesulŭ tuturora, este în stare sĕ înduplice mulțimea de a urma sfaturile sale.

Și într'unŭ casŭ și într'altulŭ, vedemŭ, că pentru a pute ajunge popularŭ se cere ca sĕ fii cunoscutŭ de lume, și lumea sĕ aibă o opiniă bună despre tine, căcĭ popularitatea nu este altceva, decâtŭ unŭ resultatŭ alŭ opiniunei publice.

Inainte de a trece la popularitate, este de lipsă decĭ a lămuri noțiunea despre opinia publică.

Opinia publică este părerea generală, care domnesce într'unŭ anumitŭ timpŭ, despre întréga activitate omenéscă, este convingerea ce o avemŭ despre ce a lucratŭ și ce lucră omenimea pe tóte terenele, este o judecată obștéscă.

Sĕ ḑicemŭ d. e., că unŭ omŭ óre care a omorîtŭ pe altulŭ. Indată acéstă întêmplare se aude la vecinĭ, se aude mai departe, în cele din urmă se scie în tótă imprejurimea despre acestŭ omorŭ. Lucrulŭ nu rĕmâne numai întru atâta. Se scrie prin ḑiare și acéstă întêmplare se aude și mai departe. Unŭ omorŭ? Este lucru mare și de aceea toțĭ, câțĭ audŭ despre elŭ, caută a afla causa omorului, caută a se limpeḑi în privința motivului și în cele din urmă îșĭ dau părerea lorŭ asupra vinovăției unuia séu altuia. Rudeniile și vecinii sciu mai bine cum s'au întêmplatŭ lucrurile, ei spunŭ mai departe și astfelŭ începe lumea a se ocupa de amĕnuntele omorului întêmplatŭ. Incă dela începutŭ se facŭ douĕ partide. Rudeniile și prietinii ucisului spunŭ lucrulŭ într'unŭ felŭ, pe cândŭ din contră prietinii și rudeniile ucigașului spunŭ lucrulŭ cu totului totŭ din potrivă. Se înțelege de sine, că la începutŭ mai tótă lumea este pe partea ucisului, cu încetulŭ acéstă întêmplare se învechesce și amêndouĕ partidele lasă câte ceva din ceea ce apĕraseră mai înainte, și în chipulŭ acesta din părerile tuturora, rĕmâne o părere generală, rĕmâne opinia publică. Orĭ cum ar fi mersulŭ în formarea opiniei publice, unŭ lucru este adeveritŭ, că obștea îșĭ va spune părerea sa, va face judecata într'unŭ chipŭ séu într'altulŭ, și va ḑice că cutare séu cutare este vinovatŭ.

Sĕ luămŭ un esemplu de altă natură. Avemŭ de pildă unŭ omŭ, care se ocupă cu literatura séu care compune manuale pentru scólă. Vedemŭ că acestŭ omŭ scrie multŭ și că elŭ se arată în lume mândru cu munca sa, ba ce'i mai multŭ, caută sĕ se impună la ceilalțĭ ca unŭ omŭ cu marĭ merite. Se înțelege de sine, că lumea cetesce, îșĭ dă o părere despre cele scrise, și în sfârșitŭ în opinia publică este privitŭ ca poetŭ bunŭ, ca nuvelistŭ escelentŭ, ca pedagogŭ marei séu în fine ca omŭ de sciință.

Deodată sĕ ḑicemŭ, că se aude, că literatulŭ nostru plagiéză după alte scrierĭ. Acéstă scire cutreeră țéra dela unŭ colțŭ la altulŭ, tótă lumea se interesézā de acestŭ lucru și începe a detrage ceva din meritele literatului. Décă în fine se adeveresce pe deplinŭ, că literatulŭ, despre care e vorba, este unŭ plagiatorŭ, atuncĭ încetulŭ cu încetulŭ îi cadŭ laurii, carĭ au fostŭ pe nedreptŭ pușĭ pe fruntea lui îngustă. Opinia publică încetulŭ cu încetulŭ omóră pe plagiatorŭ, îlŭ pune sub vĕlulŭ uitării pentru a'lŭ îngropa pe vecie.

Unŭ casŭ din viéța publică:

Vedemŭ d. e. că la adunărĭ de poporŭ, fiă pe terenŭ politicŭ, fiă pe terenŭ

„Cedarea lui Tisza tocmai în acéstă cestiune este mai multŭ decâtŭ numai de însemnătate formală. Limba germană a armatei s'a dusŭ pe copcă, întru câtŭ vine Ungaria în considerare. Cumcă prin acésta armata austro-ungară nu câștigă în putere concentrică, nu mai e nevoiă de lămurirĭ și lucrulŭ capĕtă o însemnătate și mai mare prin aceea, că succesulŭ Maghiarilorŭ nu va rĕmâné fără influință asupra Cehilorŭ, Polonilorŭ și Slovenilorŭ, că așadéră și unitatea limbei armatei în Cislaitania se póte pune sub întrebare.... Stânga estremă cu lozinca ei „Ne rupemŭ de Austria“ este o contrară hotărîtă a alianței triple și opoziția moderată are strînse legăturĭ cu nobilimea ce are simțĕminte feudale, precum și cu clerul înaltŭ romanŭ (catolicŭ) alŭ Ungariei. Și unii și alții urăscŭ în Tisza pe calvinulŭ și pe liberalulŭ, și unii și alții nu vĕdŭ bucurosŭ alianța cu Germania, în care privescŭ o pedecă a independenței depline a Ungariei. Nu-i vorbă, oposiția moderată stă pe terenulŭ pactului dela 1867, dér „pactulŭ cu imperiulŭ germanŭ“ e pentru ei unŭ cugetŭ apăsătorŭ: de considerațiunile către elŭ totŭ așa de bine ar voi ei sĕ se emancipeze, ca și stânga estremă....“

SCIRILE ḐILEI.

In memoria Ep. Popasu. In biserica Sf. Neculae din locŭ s'a adus alaltaerĭ la cunoscința credincioșilorŭ, că eforia scólelorŭ centrale române de aicĭ a decisŭ în ședința sa dela 6 (18) Faurŭ, ca în memoria fericitului Episcopŭ Ioanŭ Popasu serbarea scolară „Maialulŭ“ sĕ se numéscă de aci înainte oficiosŭ: „Serbarea lui Popasu.“ De altă parte comitetulŭ parochialŭ alŭ bisericei Sf. Nicolae a decisŭ a se face de aci înainte în totŭ anulŭ în Dumineca dela 5 (17) Februarie, ḑiua morții neuitatului Episcopŭ, unŭ parastasŭ în memoria lui, ér nefiindŭ acea ḑi Dumineca, sĕ se facă parastasulŭ în Dumineca proximă după acea ḑi.

⁂

Conferință asupra Iuliei Hașdĕu. „Democrația“ primesce din Florența următórea scrisóre: Dumineca trecută, séra, la cerculŭ „filologicŭ din Florența“, d. profesorŭ Contele Angelo de Gubernatis a ținutŭ conferința următóre: „Iulie Hașdĕu, famme-poëte de la Roumanie.“ La „Circolo filologico di Firenze“ toțĭ membrii cerculuĭ erau presențĭ și o mulțime de dómne și de domnĭ se grăbiseră a veni sĕ asculte pe elocintele profesorŭ Gubernatis, asupra unui subiectŭ atâtŭ de mișcătorŭ. Când publiculŭ a auḑitŭ unele din poesiile Iuliei Hașdĕu și a aflatŭ, că acestŭ poetŭ s'a stinsŭ la 19 anĭ, aplausele și lacrimele s'au amestecatŭ cu profusie. La sfîrșitulŭ conferinței, alŭ căruia succesŭ a fostŭ estraordinarŭ, nu s'auḑiau decâtŭ esclamațiunile: „povera Giulia, povero ingegno, povera Rumenia! („biata Iulie! bietulŭ geniu! sĕrmana Românie!“)

Și când președintele cercului filologicŭ d. Ricci a cetitŭ următórea depeșă a d-lui Hașdĕu: „Padre sfortunatissimo, questa sera la mia alma sarra, tutta a Firenze“ (sufletulŭ celui mai nefericitŭ părinte, în astă séră va fi cu desĕvêrșire numai la Florența) o tăcere adâncă s'a făcutŭ în publicŭ. Emoțiunea a fostŭ la culme.

⁂

Recrutarea din éstŭ anŭ. Ministrulŭ de honvedḑi a adresatŭ municipiilorŭ o ordinațiune, în care ḑice, că în urma presentării proiectului de lege în cameră privitorŭ la amânarea recrutării, nu primesce proiectele de recrutare, de călĕtorie și de lucrărĭ, făcute pentru anulŭ curentŭ de municipii în înțelegere cu comandele cercurilorŭ de întregire și ale semi-brigadelorŭ de honvedḑĭ. La timpulŭ sĕu ministrulŭ va încunosciința municipiile când se face recrutarea, avêndŭ a se lucra nouĕle proiecte după prescrierile esistente.

⁂

Eserciţiile militare. Precum anunță „Reichwehr“, ministrulŭ de rĕsboiu are intențiunea ca, din considerațiunĭ de temperatură și de cultura câmpului, ciclulŭ esercițiilorŭ în cadru micŭ sĕ se finéscă deja la sfîrșitulŭ lui Iulie, pe soldații din anulŭ alŭ treilea sĕ'i concedieze și până la 1 Septemvre sĕ fiă așa numitulŭ „armistițiu“. La 1 Septemvre apoi sĕ fiă chemațĭ toțĭ reserviștii obligațĭ la esercițiulŭ de arme, fiindŭ temperatura suportabilă și câmpurile putêndŭ fi călcate, spre a face esercițiile de brigadă și de divisiă. Corpulŭ 2 (Viena) are sĕ-șĭ țină esercițiile deja anulŭ acesta după noua normă.

⁂

Invĕțămêntulŭ în com. Ciucului. După unŭ raportŭ alŭ comitetului administrativŭ alŭ acestui comitatŭ, în semestrulŭ alŭ doilea din anulŭ scolasticŭ 1888—89 s'au aflatŭ în acestŭ comitatŭ 19,339 copiĭ obligațĭ la scólă, mai mulțĭ adecă cu 161 ca în semestrulŭ I. Numĕrulŭ copiilorŭ obligațĭ a cerceta scóla în fiăcare ḑi face 13,522, dintre aceștia s'au depărtatŭ din loculŭ nascerei lorŭ 879, cercetéză scolile din alte locurĭ 270, rĕmânŭ dér obligațĭ la scólă 12,373 Scolĭ se află în acestŭ comitatŭ cu totulŭ 103, dintre acestea 96 suntŭ elementare, 23 comunale, 61 confesionale romano-catolice, 11 confesionale greco-catolice (românescĭ), dintre carĭ una, anume cea din Domucŭ, s'a deschisŭ numai în acestŭ anŭ scolasticŭ; se mai află o scólă poporală superióră de confesiunea mosaică, 2 scolĭ pentru agronomiă: una de statŭ și alta comunală; două scolĭ civile pentru băeţĭ și una pentru fete; unŭ asilŭ de copii comunalŭ și unulŭ romano-catolicŭ și pe lângă acestea 4 grădinĭ de copii pentru véră. Invĕţătorĭ se află 173, dintre carĭ greco-catolicĭ 11, ceilalţĭ de alte confesiunĭ.

⁂

Din marginea Săcuimei ni-se scriu următórele: „In comuna Uroiulŭ săcuescŭ s'a finitŭ comassarea cu bunŭ resultatŭ, fără a i-se face cuiva nedreptate. Comuna e tótă română, ingineriulŭ érășĭ românŭ, judele dela tribunalulŭ din M.-Ośorheiu asemenea românŭ. Acestora este a se mulțămi resultatulŭ bunŭ alŭ comassării, care s'a începutŭ în Iulie 1886 și s'a isprăvitŭ în Aprilie 1888. Nicĭ înainte de comassare și nicĭ după aceea Românii nu șĭ-au vêndutŭ loculŭ la altă limbă străină; numai unulŭ nou venitŭ în satulŭ nostru, cu numele Vasilică Berbecariu, șĭ-a vêndutŭ moșia ce o avea dela femeia sa, dér din norocire cumpĕrĕtorulŭ érășĭ a fostŭ unŭ Român, cu numele Iuonŭ Popŭ. — Totŭ în comuna asta s'a întêmplatŭ, că unŭ vierŭ de 5 anĭ s'a apropiatŭ de un „paripŭ“ (mânzŭ) de unŭ anŭ, șĭ-a împlântatŭ dintele celŭ lungŭ în fólele (pântecele) mânzului spintecându-lŭ de i-a scosŭ tóte borhăile (măruntaele) afară. „Paripulŭ“ a muritŭ. — Totŭ în comuna asta domnulŭ Codarcea a pornitŭ procesŭ divorțialŭ contra femeei Elena Csunya, despre ale căreia fapte v'am scrisŭ de altă-dată.“

⁂

Honvedḑi periculoșĭ. Ḑilele acestea doi honvedḑĭ din Seghedinŭ au voitŭ sĕ-șĭ arate „curagiulŭ“, vedḑĭ Dómne, că cine suntŭ ei. Ei suntŭ Halál Ferencz și Sisák Jozsef și nimicŭ mai multŭ. Adecă mai multŭ: suntŭ doi prototipĭ de sĕlbaticĭ, precum o arată acésta „Erdelyi Hirado“ prin următorulŭ lorŭ faptŭ: Intr'o nópte se puseră în drumŭ la pândă și când vĕḑură că dintr'o anumită cârciumă esŭ trei feciorĭ, ei săriră cu baionetele asupra lorŭ O luptă înfocată se încinse între honvedḑii înarmaţĭ și între feciorii nearmaţĭ. Dintre feciorĭ unulŭ fù rănitŭ de mórte, ér doi au fostŭ greu rănițĭ. Și unii și alții suntŭ din sĕmênța lui Arpad.

⁂

Emigrare. Din comunele ținutului Csallo a începutŭ, după cum scrie „Erdelyi Hirado“, sĕ emigreze poporațiunea. Miseria este mare și poporulŭ vré sĕ-șĭ caute scăpare în America.

⁂

Sporirea armatei române se va face încă cu unŭ regimentŭ de liniă, care a și începutŭ a se forma cu recruțĭ din anulŭ acesta, și încă cu patru companii de geniu, dintre carĭ două vorŭ fi în garnisónă la Galațĭ, ér două la Buzĕu.

⁂

O operațiune grea la stomachŭ a făcutŭ în ḑilele trecute Dr. Severeanu, profesorŭ la facultatea de medicină din Bucurescĭ, scoțindŭ din stomachŭ o dantură ce-o înghițise pacientulŭ nóptea.

⁂

Tese de licență. Ḑilele trecute s'au susținutŭ cu frumosŭ succesŭ înaintea juriului facultății de litere din Bucurescĭ două tese: prima a fostŭ a d-lui Filoteu T. Mitrescu: „Istoria legiunei ântéia italice și a orașului Novae“ (Șiștov), pe care facultatea a primit'o cu laude; și a doua a d-lui Ioanŭ M. Cărbuneanu: „Adunarea provincială a Daciei“, o lucrare căreia d. Gr. Tocilescu, președintele juriului, i-a găsitŭ merite incontestabile.

⁂

Magistră postală. Ni-se scrie de sub Vĕrosulŭ: D-șóra Cornelia Popŭ, fiica d-lui Ioanŭ Popŭ, proprietarŭ, magistru c. r. poștalŭ și notarŭ cercualŭ din Cizeriu, acuma în 20 Februarie a. c. a făcutŭ esamenulŭ de magistră postală și espeditóre cu succesŭ eminentŭ la inspectoratulŭ respective la direcțiunea postală din Oradea-mare, când totodată a și depusŭ jurămêntulŭ. Onóre bravei și tinerei domnișóre.“ — I....

⁂

Femeiă primarŭ. „Rum. Lloyd“ spune, că de câteva ḑile se află în Bucurescĭ o d-nă, Ionescu, care a fostŭ alésă primarŭ în Mangalia. S'a dusŭ în capitală ca sĕ se plângă regelui asupra guvernului, care nu vrea sĕ-i recunóscă demnitatea oficială ce i s'a datŭ de către alegĕtorĭ.

⁂

Invitare la petrecerea poporală împreunată cu producțiune, ce se va arangia din partea junime române gr. cat. din opidulŭ Coșiogna la 28|Februariu st. n. a. c. în școla gr. cat. Venitulŭ curatŭ, e destinatŭ spre ajutorulŭ școlarilorŭ lipsițĭ și pentru înființarea unei bibliotecĭ poporale. Prețulŭ intrărei: de persónă 50 cr. de familiă 1 fl. Inceputulŭ la 7 óre séra. Coșiogna în 22 Februariu 1889. Pentru comitetŭ: *Teodorŭ Hurducaciu* învĕţătorŭ. Ordinea producțiunilorŭ: 1) Cuvêntŭ de deschidere, rostit de Reverendissimulŭ d. Ioanŭ Hossu protopopŭ. 2) Piesa teatrală de Hașdĕu „Codrulŭ“ jucată de junii: Mihailŭ Moldovanŭ l. Dumitru, Vasilie Chiforŭ l. Iónŭ, Iónŭ Maerŭ l. Iliă, Vasilie Chiforŭ l. Vasilie Iónŭ Turcu, Vasilie Moldovanŭ l. Iónŭ, Iónŭ Popŭ l. Simionŭ, Aritonŭ Checîcheșŭ, Alesandru Popŭ l. Mihailă și de juna

⁂

---

bisericescŭ, suntŭ unii ómenĭ, carĭ au deprinderĭ în vorbitŭ, și se suie cu maestate la tribună, vorbescŭ cu mĕsură fiecare cuvêntŭ făgăduindŭ marea cu sarea tuturorŭ celorŭ de fațĕ. Poporulŭ ascultă și décă'i place cele auḑite se duce mângăiatŭ acasă și aștéptă sĕ se împlinéscă tóte făgăduințele date. Décă se împlinescŭ, poporulŭ îșĭ face o ideă bună despre vorbitorŭ, ér în casŭ contrarŭ rĕmâne nehotărîtŭ în părerea sa o bucată de vreme. O rĕușită cuceresce mulțimea, ér unŭ desastru alŭ făgăduințelorŭ ține mulțimea în nedumerire. Timpulŭ aduce lămurire în tóte și abia încetulŭ cu încetulŭ opinia publică începe a se forma.

Am ḑisŭ, că opinia publică este părerea generală, care domnesce într'unŭ timpŭ óre care despre activitatea ómenilorŭ. Resultă dér în modŭ firescŭ, că formarea opiniei publice depinde dela priceperea mulțimei, dela gradulŭ ei de cultură.

Este prin urmare de esplicatŭ, că mulțĭ ómenĭ, carĭ n'au merite reale, mulțĭ formalișțĭ speculanțĭ, se bucură uneorĭ de stimă și suntŭ favorisațĭ în opinia publică. Deasemenea nui de mirare, că de valóre, abia mai târḑiu suntŭ cunoscuțĭ și aprețiațĭ. Nu-i de mirare, și-i de esplicatŭ, repetezŭ, când ne întrebămŭ de gradulŭ de cultură alŭ mulțimei în mijloculŭ căreia s'a făcutŭ opinia publică. E lucru greu când are cineva sĕ fiă aprețiatŭ de mulțimea nepricepută, de aceea omul cu minte și de adevĕrată valóre se mulțumesce cu o aprețiare justă din partea câtorva ómenĭ de valóre, întocmai cum ḑice latinulŭ: „honestum est laudari a viro laudato.“

Vedemŭ așadéră, că opinia publică este de mai multe felurĭ; ea este determinată de mulțimea în mijloculŭ căreia s'a formatŭ. *Preste totŭ însĕ putemŭ ḑice, că avemŭ două felurĭ de opinii publice: una falsă și alta adevĕrată.*

După acéstă abatere făcută pentru a lămuri întru câtva noțiunea opiniunei publice, iau din nou firulŭ popularității de acolo, de unde l'am fostŭ întreruptŭ.

Popularitatea am ḑisŭ că este trecerea, ce o are o persónă la poporŭ, adecă la publiculŭ în mijloculŭ căruia trăesce sĕu a trăitŭ. Trecerea acésta atêrnă dela opinia publică și décă popularitatea este resultatulŭ unei opinii *falsă*, și din contră, décă ea resultă dintr'o adevĕrată opiniă publică, atuncĭ și popularitatea însășĭ este *adevĕrată*.

Totdeuna trebue sĕ distingemŭ bine aceste două lucrurĭ, căcĭ dela distincțiunea ce o facemŭ depinde părerea ce o au ómenii, carĭ voiescŭ sĕ observe și sĕ judece faptele societății întregĭ.

Din deosebitele casurĭ, ce le voiu desfășura cu acestŭ prilejŭ, credŭ că fie care va fi în stare sĕ concentreze tóte câte se potŭ ḑice despre popularitate, fie pe terenulŭ artei sĕu alŭ sciinței, fiă pe terenulŭ vieței publice.

Popularitate póte avé cineva între puținii cunoscuțĭ, între rudenii, într'o suburbiă, la o parochiă, la o comună, într'unŭ districtŭ, într'o țéră și așa mai departe. Va sĕ ḑică întru câtŭ privesce estinderea popularității, vedemŭ că ea variază după împrejurărĭ, și la unii se póte estinde în tótă lumea, la alții din contră rĕmâne mai restrînsă. Orĭ câtŭ ar fi popularitatea de estinsă, totdeauna trebue sĕ cercetămŭ, décă este ea adevĕrată sĕu falsă. Décă popularitatea cuiva va fi adevĕrată, atuncĭ ea nu este decâtŭ o dréptă recompensă pentru mealtceva decâtŭ unŭ mijlocŭ de seducere.

In vechime, pe când încă nu erau pe deplinŭ alcătuite și închegate statele, au eșitŭ la ivélă unii ómenĭ, carĭ prin faptele lorŭ eroice în bătăi, prin mintea lorŭ ageră și prin caracterulŭ lorŭ în timpŭ de pace șĭ-au câștigatŭ încrederea tuturora, au fostŭ recunoscuțĭ ca fruntașĭ. Poporulŭ a începutŭ a arăta încredere către fruntașii sĕi și astfelŭ încetulŭ cu încetulŭ ei au devenitŭ popularĭ, ér fii lorŭ încă erau privițĭ cu încredere, ceea ce dĕdu nascere familiilorŭ fruntașe și succesiunei popularității. Astfelŭ au a ajunsŭ unii fruntașĭ până a fi principii unorŭ seminții. La începutŭ singurŭ poporulŭ din îndemnulŭ sĕu propriu recunoscea pe căpeteniile sale, ér mai târḑiu stabilindu-se o familiă din care sĕ fiă principii, începură aceștia sĕ dicteze și sĕ domnéscă după placŭ. Incetulŭ cu încetulŭ principii începură a se privi „dei gratia“, și cu timpulŭ au fostŭ scoșĭ din rêndulŭ ceioralalțĭ ómenĭ.

Principii, odată ajunșĭ în fruntea popórĕlorŭ, de sigurŭ, că aveau putere de a conduce și de a regula chiar și

Susana Turcu l. Avramŭ. 3) Ambulanţa crucii roşie, poesiă de G. Sionŭ, cântată de corulŭ scolarilorŭ. 4) „Puterea cea mai mare“, poesiă de I. Vulcanŭ, declamată de scolarulŭ Ioanŭ Dărgău. 5) „Sunt Românŭ“, poesiă de I. V. declamată de scolarulŭ George Gadaleanŭ. 6) „Nu te teme mĕi Române“, poesiă de I. V. declamată de şcolăriţa Susana Nemeşŭ. 7) „Românulŭ“, poesiă de G. Tăutŭ, cântată de corulŭ şcolarilorŭ. 8) „Increde-te în tine Române“, poesiă de I. V. declamată de şcolarulŭ Iónŭ Marişiu. 9) „Adio Ardélului“, poesiă cântată unisono de şcolarii Vasilie Erchedi şi Eliă Popoviciu. 10) „Scrieţĭ cu toţii“, poesiă de I. V. declamată de Maria Moldovanŭ. 11) „Jună de Românŭ sunt“, poesiă de M. Papliu, declamată de şcolăriţa Susana Erkedi. 12) „Orfanii“, poesiă de G. Simu, declamată de Eliă Popoviciu. 13) Vênătorulŭ“, poesiă de Schillerŭ cântată de corulŭ şcolarilorŭ. 14) „Poporului Românŭ“, poesiă de I. V. declamată de şcolarulŭ Iónŭ Popoviciu. 15) „Focurile Nopţii“, poesiă de Carolŭ Scrobŭ, cântată de şcolăriţele: Maria Turcu, Susana Nemeşiu şi Maria Moldovanŭ. 16) „Nu desperaţĭ“ poesiă de I. V. declamată de şcolăriţa Maria Turcu. 17) Cuvêntŭ de închidere, rostitŭ de D-lŭ învĕţătorŭ Teodorŭ Hurducaciu. 18) Urmézā jocurile naţionale „Căluşarulŭ“, „Bătuta“, „Romanulŭ“, Brâulŭ şi „Hora“ după placŭ până în ḑorĭ. Ofertele marinimóse se primesŭ cu mulţămită şi se vorŭ chita pe cale ḑiaristică.

Corespondenţa „Gaz. Trans“.

Cluşiu, la 23 Febr. 1889.

Domnule Redactorŭ! Binevoiţĭ a da locŭ în preţuita D-vóstrĕ fóiă acestorŭ rênduri, în carĭ se cuprindŭ plânsurile nóstre amare, cu carĭ nu ne putemŭ adresa către altcineva, pentru carĭ nu putemŭ căpĕta altă satisfacţiă, decâtŭ numai prin aceea, că alergămŭ sĕ ne plângemŭ către scumpa nóstră „Gazetă“, care strînge la pieptu'i de mamă pe fii sĕi amărîţĭ până în sufletŭ, loviţĭ mereu de către vitregele împrejurărĭ, îi încălḑesce, îi mângăiă şi'i îmbărbătézā sĕ lupte şi mai departe cu bărbăţiă.

Triste timpurĭ trăimŭ! Tótă naţia maghiară strigă în lumea largă, că Nemţii voescŭ sĕ'i răpéscă ce are mai scumpŭ, sĕ'i smulgă limba din gură!

Apoi noi ce sĕ ḑicemŭ?! Noi, cărora ni-se spune mereu, că trăimŭ în ţéra libertăţii şi a egalităţii, ni-se spune că nu suntemŭ opriţĭ de a ne cultiva limba(?); óre noi avemŭ dreptŭ sĕ ne plângemŭ contra puternicilorŭ ḑilei?!..

Inainte de asta cu 6 anĭ societatea de lectură a studenţilorŭ românĭ dela gimnasiulŭ Lugoşului au desfiinţat'o, biblioteca, cărţile le-au confiscatŭ. —

Cu coşărcile au dusŭ cărţile bieţilor studenţĭ procurate cu mare greutate, într'o cămară părăsită a edificiului gimnasialŭ, unde le-au aruncatŭ peste olaltă fără nicĭ o ordine, ca sĕ fiă jucăria şóricilorŭ şi prada pulverei, de unde nu le-au pututŭ căpĕta studenţii românĭ sub nicĭ o condiţiune sĕ le cetéscă, dér le-au pututŭ lua alţii străinĭ, nemţĭ, ungurĭ şi jidovĭ, sĕ le ducă încóce şi încolo sĕ-le prăpădéscă.

Acésta e cultură?!

Dér cu acésta nu s'au îndestulitŭ şoviniştii. Au mai eliminatŭ şi 5 studenţĭ românĭ dela amintitulŭ gimnasiu pentru crima, că au fostŭ membri şi conducĕtorii amintitei societăţĭ.

Nu cu multŭ după acésta spărgêndŭ voinicii şoviniştĭ porţile protopopului Cluşului şi intrândŭ nóptea în curte strigau „Hol vagy Juliska“? Au ştersŭ de pe faţa pământului şi societatea de lectură a universitarilorŭ românĭ din Cluşiu; pe vrednicului conducĕtorŭ şi profesorŭ alŭ tinerimei Dr. Gregoriu Silaşi l'au pusŭ în pensiune şi înlocuitŭ cu unŭ capŭ sĕcŭ, care disertézā prin locurĭ publice şi „argumentézā“, că Românii suntŭ de rassă ţîgănéscă, şi că cuvêntulŭ „românŭ“ sĕ derivă dela „robŭ“ „sclavŭ“ ş. a.

Auḑĭ lume şi te miră!

Ce au făcutŭ tinerii universitarĭ după acestea? — N'au pututŭ sta ca puii împrăştiaţĭ de uliu de sub aripile mamei lorŭ prin cafenelele Cluşului, ci au voitŭ sĕ înfiinţeze o altă societate de lectură cu numele „Minerva.“

Au făcutŭ statutele; le-au trimisŭ de 2—3 orĭ la ministru spre aprobare şi totŭ de-atâtea orĭ au venitŭ îndĕrĕptŭ cu acelŭ adausŭ, că acestŭ părăgrafu nu e destulŭ de clarŭ, „acestŭ punctŭ nu e destulŭ de precisŭ“, şi ce mai sciu eu ce, „dér décă tinerimea le va corege acestea în sensulŭ acesta şi acesta, atuncĭ va fi aplicatŭ Inaltulŭ Ministru sĕ le aprobeze.“

Biata tinerime a făcutŭ totŭ ce a fostŭ posibilŭ numai şi numai sĕ'i pótă face pe voiă D-nului Ministru şi sĕ nu mai dificulteze aprobarea statutelorŭ.

Dér mai în urmă, ce a făcutŭ ministrulŭ? A retrimisŭ statutele societăţii proiectate „Minerva“ cu o comitivă către Rectorulŭ universitarŭ, în care ḑice, că luândŭ în considerare, *că în Cluşiu esistă o mulţime de societăţĭ şi bibliotecĭ pentru diferite classe ale poporaţiunei până chiar şi o filială a „Associaţiunei transilvane“, şi luândŭ în considerare miculŭ numĕrŭ alŭ universitarilorŭ românĭ din a cărorŭ taxă societatea nicĭ aşa n'ar pute esista; der mai vĕrtosŭ din causă, că unele puncte „suntŭ obscure şi uşorŭ arŭ pute da ansă la unele abusurĭ“ află de bine a nu concede înfiinţarea societăţii din cestiune şi a nu aproba statutele ei.*

Erĭ, în 22 Februarie n., la 6 óre séra, s'a ţinutŭ o şedinţă, la care **au luatŭ parte şéiḑecĭ de universitarĭ românĭ,** unde li-s'au adusŭ la cunoscinţă întristătórea clausulă a deliberatului ministrului.

Cum se vorŭ desvolta trebile? Vomŭ vede! **Tĕnerulŭ iuristŭ.**

---

multĭ, nu atâtŭ după merite, şi astfelŭ succesorilorŭ acestora le-a fostŭ lesne de totŭ de a se ridica, sĕu celŭ puţinŭ au fostŭ puşĭ în condiţiunile de lipsă pentru a ajunge la popularitate. Aşa era lucrulŭ şi în Moldova, unde, după cum ne spunŭ cronicarii, Vodă boierea pe câte cineva, chiar şi dintr'unŭ singurŭ capriţŭ. Cu timpulŭ boerii ajunseră la mare védă în ţéră, numele familiilorŭ devenise cunoscutŭ, şi astfelŭ era peste putinţă a distinge meritele, ce le-a avutŭ cutare, sĕu cutare dintre boerĭ, şi pe lângă descendenţii boierilorŭ de merite, crescură şi alţĭ boerĭ, carĭ cu timpulŭ începură a fi periculoşĭ pentru ţéră.

In mersulŭ istoricŭ, cam astfelŭ a fostŭ procesulŭ ce a formatŭ pe conducĕtorii ţĕrilorŭ, şi pe cum aci două felurĭ de omenĭ au ajunsŭ la conducere şi la favorurĭ, totŭ astfelŭ stă lucrulŭ şi cu popularitatea. *Esistă omenĭ oneştĭ, omenĭ cu caracterŭ nobilŭ, carĭ suntŭ popularĭ în basa meritelorŭ avute, şi esistă alăturea ómenĭ la carĭ popularitatea nu este altceva, decâtŭ unŭ inceputŭ sĕu pentru a specula sĕu pentru a satisface ambiţiune deşerte.*

(Va urma.)

Din camerile române.

Senatulŭ. Şedinţa dela 6 Februarie.

D-lŭ *Gh. Mârzescu* citesce o moţiune a minorităţii, prin care învită pe guvernŭ a reveni asupra concesiunilorŭ acordate fabricei Goetz de fostulŭ ministru alŭ Domenielorŭ, d-lŭ Carpŭ, ca contrarie legei.

D-lŭ *Al. Marghilomanŭ*, ministru alŭ lucrărilorŭ publice, rectifică mai multe date inesacte produse de oratorĭ şi afirmă din nou, că d. Ghermani nu are nicĭ o acţiune a societăţii Gœtz, cum se póte dovedi din registrele societăţii.

D-lŭ *Th. Rosetti*, primŭ-ministru, dovedindŭ legalitatea scutirei acordate, arată în faptă de ce importanţă era pentru Galaţii, atâtŭ de năpăstuitŭ, existenţa fabricei Gœtz ce face unŭ deverŭ de aprópe 15 milióne de francĭ şi care ameninţă sĕ'şĭ închidă operaţiunile şi sĕ se strămute în Rusia ne mai putêndŭ exista fără o încuragiare, faţă de sdrobitórele taxe de importŭ pentru lemnăria brută, de care avea trebuinţă pentru fabricatele sale. Astfelŭ era de datoria guvernului d'a căuta sĕ ajute la înlăturarea rĕului ce ameninţă traficulŭ nostru comercialŭ, printr'o înţeléptă aplicaţiune a legei.

Prinţulŭ *G. Sturdza* arată, că concesiunea Gœtz este o verigă din lanţulŭ internaţionalŭ, ce înlănţuesce interesele economice ale ţĕrii în folosulŭ unorŭ puterĭ străine. Crede, că s'a călcatŭ legea prin scutirile acordate casei Gœtz şi acésta în defavorulŭ comerţului generalŭ alŭ ţĕrei. Polemisândŭ cu d. Carpŭ, oratorul spune, că ministrulŭ de externe a comis o mare greşală făcêndu-se ministru şi că décă într'adevĕrŭ voia sĕ fiă unŭ consilierŭ salutarŭ alŭ Corónei, trebuia sĕ'i arate, că nu se cade a se da puterea junimiştilorŭ ce nu suntŭ decâtŭ o societate literară, ér nicĭ decum unŭ partidŭ politicŭ. Terminândŭ oratorulŭ, cere d-lui Carpŭ a se pune alăturĭ cu aceia, carĭ vorŭ a stabili unŭ adevĕratŭ regimŭ parlamentarŭ şi constituţionalŭ în acéstă ţéră.

Se cere închiderea discuţiunei şi se închide.

Camera. Şedinţa dela 6 Februarie

Se votézā indigenatulŭ d-lui Schnapek, rĕmasŭ nulŭ de Sâmbătă, cu 67 bile.

D. Preşedinte ia mĕsură, ca deputaţii ce vorŭ veni peste o oră şi jumĕtate sĕ nu se mai trécă în apelulŭ nominalŭ.

D-lŭ dr. *Anastasescu* depune unŭ proiectŭ de lege asupra cărui se admite urgenţa relativŭ la cererea institutului de hirurgie alŭ d-rului Asaki. — Se admite urgenţa.

D-lŭ *Morţunŭ* desvoltă o interpelare relativă la ingerenţele prefectului de Romanŭ: a) ingerenţe electorale, b) arestare ilegală, c) violarea dreptului de întrunire.

D-lŭ *Vernescu*, ministru de justiţiă, 'i rĕspunde, că acéstă plângere n'are raţiune, nu s'a violatŭ nicĭ unŭ dreptŭ, ş'apoi chiar d-lorŭ nu s'au plânsŭ de unŭ faptŭ positivŭ. S'a opritŭ o turburare pe uliţă a ţĕranilorŭ, cândŭ într'o ḑi de târgŭ fiindŭ mulţĭ în Romanŭ, au căutatŭ socialiştii sĕ facă turburărĭ. D-lŭ ministru adaogă, că pe câtŭ timpŭ s'or ţine la limitele legii şi alŭ dreptului de propagandă, nu se va atinge de ei, la din contră vorŭ fi urmăriţĭ energicŭ.

Reprivirĭ poliţienescĭ asupra anului 1888.

[Fine.]

Bătĕtorŭ la ochĭ se pare faptulŭ, că şi în anulŭ trecutŭ au fostŭ arătate şi pedepsite o mare mulţime de transgresiunĭ în contra statutului orăşenescŭ. Faptulŭ acesta probézā, că tocmai prescripţiunile şi disposiţiunile locale, carĭ însĕ adeseorĭ suntŭ de însemnătate neegală, se esmitŭ în cea mai mare parte tocmai în favorulŭ siguranţei publice, alŭ liniştii şi ordinii publice, alŭ moralei, comunicaţiunii şi sanităţii publice, şi în partea esenţială au scopulŭ de a se păzi, nu se observă în mĕsura dorită. In anulŭ trecutŭ s'au vĕrsatŭ în fondulŭ sĕracilorŭ nu mai puţinŭ de 797 fl. v. a. ca pedepse pentru astfelŭ de înălcărĭ. La mulţĭ individĭ s'a aplicatŭ pedépsă de arestŭ, neputêndŭ plăti banĭ. E însĕ bătĕtorŭ la ochĭ, că chiar în cercurĭ mai inteligente întêmpină astfelŭ de disposiţiunĭ şi prescripte create spre binele obştescŭ adeseorĭ puţină pricepere, sĕu de nu acésta—ceremŭ scuse pentru espresiune—neapăsare neînţelésă.

Cu unŭ esemplu se póte proba acésta mai bine. Îndatorirea esistentă a proprietarilorŭ şi îngrijitorilorŭ de case de a presăra ghiaţa sĕu lunecuşulŭ de pe trotoarŭ, nu este cine scie ce disposiţiune mare, este însĕ de fórte mare însemnătate pentru siguranţa persónei şi la casurĭ de nenorocire nu se face rĕspunḑĕtorŭ proprietarulŭ casei, ci poliţia, care nu controlézā disposiţiunea esistentă. Trebue sĕ mărturisimŭ, ce e dreptŭ, că astfelŭ de disposiţiunĭ, anume curăţirea trotoarelorŭ de zăpadă, presărarea ghiaţei sĕu lunecuşului, suntŭ nisce disposiţiunĭ neplăcute pentru proprietarii de case. Dreptŭ indigitare servéscă, că întreprindĕtorulŭ curăţirii stradelorŭ ar fi aplecatŭ de bună sémă sĕ sĕvêrşéscă însuşĭ aceste lucrărĭ pentru unŭ micŭ onorarŭ anualŭ; până ce însĕ nu se face acésta, se înţelege de sine, că căpitănatulŭ oraşului trebue sĕ se ţină în sensulŭ disposiţiunilorŭ esistente de proprietarii şi îngrijitorii de case.

După aceste reprivirĭ pe tĕrêmulŭ principalŭ alŭ activităţii poliţienescĭ în anulŭ trecutŭ, póte sĕ fiă atrăgĕtorŭ a îndrepta atenţiunea şi asupra altorŭ câteva ramurĭ de activitate publică poliţienéscă. Aci ne deşteptă spre esemplu atenţiunea servitorimea, fiindcă tocmai aci în Braşovŭ faţă cu condiţiunile locale se schimbă pe totŭ anulŭ o mare mulţime de servitorĭ, mai alesŭ de secsulŭ femeninŭ, şi chiar şi pertractările cu servitorii ţinute în anulŭ trecutŭ la căpitănatulŭ oraşului probézā, că nu numai pe partea servitorimii, ci chiar şi la o mare parte a stăpânilorŭ domnesce o mare necunoscinţă a legii. Câte chinurĭ şi nĕcasurĭ n'ar cruţa ambele părţĭ, décă şĭ-ar lua osteneala, ca sĕ cetéscă odată, cum se cade, disposiţiunile cele mai însemnate ale legii, cuprinse în estrasŭ în fiăcare cărticică de serviciu*). Cumcă servitorimea a datŭ în privinţa morală şi în anulŭ trecutŭ multŭ de lucru autorităţii poliţienescĭ, nu e de lipsă a se mai aminti deosebitŭ. Rĕulŭ pare a se fi înrădĕcinatŭ aşa de tare în acéstă clasă a poporaţiunei, încâtŭ numai cu mare greutate se póte combate acelŭ rĕu; deşi se póte constata, că în asemĕnare cu alţĭ anĭ totuşĭ se simte unŭ progresŭ şi aicĭ, celŭ puţinŭ încâtŭ privesce purtarea servitorimii pe strade şi la fântânĭ.

Ca faptŭ îmbucurătorŭ este a se releva mai departe, că transgresiunile legii silvanale s'au împuţinatŭ în modŭ însemnatŭ; căcĭ în vreme ce încă în anulŭ 1887 numĕrulŭ călcărilorŭ a trecutŭ peste 600, în anulŭ 1888 abia ajunseră la pertractare 311 casurĭ, o dovadă, că consciinţa de dreptŭ a crescutŭ în modŭ hotărîtŭ chiarŭ la partea aceea a poporaţiunei, care se face mai multŭ vinovată de astfelŭ de călcărĭ. Ba chiarŭ şi călcările legii de vênatŭ şi de pescuitŭ şi ordonanţele ministeriale şi statutele esistente în cadrulŭ acestorŭ legĭ s'au răritŭ. In anulŭ 1888 numai singurelŭ două casurĭ de călcărĭ a legii de vênatŭ au ajunsŭ la pertractare şi în vreme ce în anii trecuţĭ se aducea fórte adeseorĭ la târgŭ unŭ mare numĕrŭ de sĕlbătăciunĭ fără certificatulŭ prescrisŭ de provenienţă, şi pescĭ şi racĭ, carĭ se aduceau la vênḑare în timpulŭ opritŭ alŭ lăpădării icrelorŭ sĕu în stare contrară prescriptelorŭ, fură confiscaţĭ cu ciubarele de căpitănatulŭ oraşului, în anulŭ trecutŭ numai arareorĭ s'a întêmplatŭ o confiscaţiune.

Câtŭ vióiă de a fostŭ circulaţiunea la despărţĕmântulŭ penalŭ alŭ căpitănatului orăşenescŭ în anulŭ trecutŭ, dovedesce faptulŭ, că s'au incassatŭ în favorulŭ erariului pentru călcărĭ sĕvêrşite ca pedepse de banĭ 770 fl., în favorulŭ fondului amploiaţilorŭ comitatensĭ 200 fl., în favorulŭ fondului orăşenescŭ alŭ sĕracilorŭ 797 fl. v. a., ér 466 de persóne bărbătescĭ şi 254 femeescĭ, carĭ nu fură în stare sĕ plătéscă, se pedepsiră cu arestŭ.

Din aceste reprivirĭ asupra celorŭ mai însemnate tĕrêmurĭ ale activităţii poliţienescĭ în anulŭ trecutŭ reese in deajunsŭ, că şi pe acestŭ terenŭ alŭ administraţiunii publice aşteptă multŭ lucru. Cugetulŭ însĕ, că cu timpulŭ tóte puterile acelea, carĭ condiţionézā unŭ progresŭ în sensulŭ indicatŭ, se vorŭ crea şi vorŭ conlucra, îndreptăţesce la speranţa, că într'unŭ vitorŭ nu pré-depărtatŭ chiar şi în acéstă direcţiune se va ajunge resultatulŭ şi progresulŭ doritŭ.

*) Trebue sĕ cunóscă onor. căpitănatŭ al oraşului parorturile poporaţiunii Braşovului, trebue sĕ scie, că numai o parte mică din stăpânii servitorimii cunoscŭ limba, în care suntŭ tipărite acele disposiţiunĭ. Prin urmare s'ar cădé, ba ar trebui chiarŭ, sĕ efectuéscă, ca *cărticelele de serviciu* sĕ cuprindă disele disposiţiunĭ în *tustrele limbile* patriei (*maghiară, germană şi română*), precum se întêmplă acésta în unele comitate în *limba maghiară şi germană.* — *Observaţiunea traducĕtorului!*

Cursulŭ la bursa de Viena

din 25 Febuarie st. n. 1889.

Renta de aurŭ 4% - - - - - - -	102.20
Renta de hârtiă 5% - - - - - - -	94.50
Imprumutulŭ căilorŭ ferate ungare -	145.50
Renta de hârtiă austriacă - - - - -	83.75
Renta de argintŭ austriacă - - - -	84.05
Renta de aurŭ austriacă - - - - - -	111.35
Losurĭ din 1860 - - - - - - - - -	141.—
Acţiunile băncei austro-ungare - -	885.—
Acţiunile băncei de creditŭ ungar. -	317.—
Acţiunile băncei de creditŭ austr. -	314.50
Galbenĭ împĕrătescĭ- - - - - - - -	5.68
Napoleon-d'orĭ - - - - - - - - -	9.57½
Mărcĭ 100 imp. germane - - - - -	59.15
Londra 10 Livres sterlinge - - - - -	121.20

Editorŭ şi Redactorŭ responsabilŭ:
Dr. Aurel Mureşianu.

Sz. 4820—1888 tlkvi. 27

Arverési hirdetményi kivonat.

A fogarasi kir. jbiroság mint telekkönyvi hatóság közhirré teszi, hogy a Furnica fogarasi tak. pénztár részvény társ. végrehajtatónak Lazár Bordean lui Isaie végrehajtást szenvedő elleni 250 frt. tőkekövetelés és járulékai iránti végrehajtási ügyében a brassói kir. törvényszék (a fogarasi kir. járásbiróság) területén lévő Kercz községben A † alat fekvö a Kerczi 149 sz. tjkben

hrsz. ingatlan		hrsz. ingatlan		hrsz. ingatlan	
322, 323	179 f.	4231	7 f.	6610	6 f.
559/1	6 „	4255	13 „	7108	4 „
821	7 „	4404/2	9 „	7457/2	
1044	6 „	5340	6 „	7458/2	4 „
1079/2	2 „	5449/1	7 „	7459/2	
4942	24 „	5482	4 „	7460	
2272	11 „	5749/3	2 „	7484/2	3 „
2797	5 „	5827	4 „	7486/3	4 „
3002	3 „	5901	4 „	7796	13 „
3672	5 „	6023	11 „	8161	
3769	15 „	6167	10 „	8163	20 „
3798/2	5 „	6246, 6248	32 „	8165	
3867/1	1 „	6427/1	5 „		
3926	12 „	6513	7 „		

az árverést ezennel megállapitott kikiáltási árban elrendelte, és hogy a fennebb megjelölt ingatlanok az *1889 évi Martius hó 12-ik* napján d. e. 9 órakor Kercz község házánál megtartandó nyilvános árverésen a megállapitott kikiáltási áron alol is eladatni fognak mind azon által a C. 1. alatt jelzett ingatlanok felerészére bekebelezett haszon élvezetijog erintetlenül hagyása mellett.

Árverezni szándékozók tartoznak az ingatlanok becsárának 10%-át vagy az 1881 évi LX. t.-cz. 42 §-ában jelzett árfolyammal számitott és az 1881 évi november hó 1-én 3333. sz. allatt kelt igazságügyministeri rendelet 8. §-ában kijelölt ovadékképes értékpapirban a kiküldött kezéhez letenni, avagy az 1881: LX. t.-cz. 170. §-a értelmében a bánatpénznek a biróságnál elöleges elhelyezéséröl kiállitott szabályszerü elismervényt átszolgáltatni.

Kelt, Fogaras 1888 évi November hó 13 napján.

A fogarasi kir. jbiroság mint telekkönyvi hatóság.

Brasso vármegye alispánjatol.

Sz. 1679—1889.

Arlejtési hirdetmény.

A brassói országos szemgyógyintézet 1889 ben szükséges külömbözö szerelvényeknek szállitása iránt a brassó vármegyei alispáni hivatalnál f. évi Márczius 7-én d. e. 10 orakor zárt levelü ajánlati versenytárgyalás fog tartatni.

Felhivatnak tehát mindazok kik ezen tárgyaknak szállitására vállalkozni ohajtanák, hogy az irásbeli zárt ajánlataikat, 70 frt. bánat pénzzel és 50 kros. bélyeggel ellátva, fennti határidöig Brassó vármegye alispánjához nyujtsák be.

Az ajánlatban a megajánlott összeg ugy az egyes tárgyakra, valamint a tárgyak összeségére vonatkozólag, számokkal és betükkel kiirandó s határozottan kijelentendö, hogy ajánlattevö a szállitási feltételeket ismeri s azok minden pontjának magát feltétlenül aláveti.

A szállitási feltételek a hivatalos orák tartama alatt a vármegye közigazgatási kiadó hivatalában megtekinthetök.

A tárgyalás eredményének el-vagy el nem fogadása felsöbb jóváhagyásnak tartatik fenn.

Brassó, 1889 évi Február 20-án.

Roll Gyula,
kir. tan. alispán.

28,2—1

A. Plecarea posteloru.

a) Dela Braşovŭ la *Reşnovŭ-Zĕrnescĭ-Branŭ*: 12 óre 30 m. după amédĭ
b) „ „ „ *Zizinŭ:* 4 óre după amédĭ.
c) „ „ în *Sĕcuime* [S. Georgĭ]: 1 óră 30 minute nóptea.
d) „ „ la *Făgăraşŭ*: 4 óre diminéţa.
e) „ „ la *Săcele:* 4 óre dimineţa.

B. Sosirea posteloru:

a) Dela *Reşnovŭ-Zernescĭ-Branŭ* la Braşovŭ: 10 óre înainte de amédĭ
b) „ *Zizinŭ* la Braşovŭ: 9 óre a. m.
c) Din *Sĕcuime* la Braşovŭ: 6 óre séra.
d) „ *Făgăraşŭ* la Braşovŭ: 2 óre diminéţa.

Avisŭ d-lorŭ abonaţi!

Domnii, ce se abonéză din nou, sĕ binevoiască a scrie adresa lămuritŭ şi sĕ arate şi posta ultimă.

Totodată facemŭ cunoscutŭ tuturorŭ D-lorŭ abonaţi, că mai avemŭ din anii trecuţi numerĭ pentru complectarea colecţiunilorŭ „Gazetei“, precum şi câteva întregĭ colecţiunĭ, pentru carĭ se potŭ adresa la subsemnata Administraţiune în casŭ de trebuinţă.

Administraţ. „Gaz. Trans.“

Mersulŭ trenurilorŭ

pe liniele orientale ale căii ferate de statŭ r. u. valabilŭ din 1 Iunie 1888.

Budapesta—Predealŭ

	Tren de persóne	Trenu accelerată	Trenu omnibus	Trenŭ mixt
Viena	11.10	8.—		
Budapesta	7.40	2.—	3.10	6.18
Szolnok	11.06	4.05	7.38	9.38
P. Ladány	2.02	5.47	5.39	12.02
Oradea-mare	4.18	7.01	8.46	1.51
		7.11	9.18	2.11
Várad-Velencze			9.27	2.19
Fugyi-Vásárheli			9.44	2.32
Mezo-Telegd		7.41	10.21	2.55
Rév		8.10	11.38	3.38
Bratca			12.16	4.01
Bucia			12.54	4.23
Ciucia		9.04	1.57	4.49
Huiedin		9.34	3.11	5.31
Stana			3.40	5.40
Aghiriş			4.15	6.12
Ghirbêu			4.36	6.24
Nădĕşel			4.58	6.38
Cluşiu		10.34	5.26	6.56
	11.15			7.15
Apahida	11.34			7.41
Ghiriş	12.45			9.18
Cucerdea	1.30			10.—
Uióra	1.37			10.09
Vinţulŭ de susŭ	1.45			10.19
Aiud	2.07			10.48
Teiuşŭ	2.26			11.55
Crăciunelŭ	3.11			12.34
Blaşiu	3.24			12.52
Micăsasa	3.54			1.34
Copşa mică	4.09			2.19
Mediaşŭ	4.21			2.46
Elisabetopole	5.11			3.31
Sighişóra	5.45			3.59
Haşfalĕu	6.12			4.32
Homorodŭ	7.32			6.53
Ágostonfalva	8.17			7.21
Apatia	8.37			8.23
Feldióra	9.06			9.02
Braşovŭ	9.45			9.52
	1.55			
Timişŭ	2.53			
Predealŭ	3.28			
Bucuresci	9.35			

Predealŭ—Budapesta

	Tren de persóne	Trenu accelerată	Trenu mixt	Trenu omnibus
Bucuresci			7.30	
Predealŭ			1.14	
Timişŭ			1.45	
Braşovŭ	—.—		2.32	
	4.10		7.10	
Feldióra	4.56		7.31	
Apaţa	5.37		8.14	
Ágostonfalva	6.07		8.36	
Homorodŭ	6.55		9.12	
Haşfalĕu	8.36		10.24	
Sighişóra	9.13		10.46	
Elisabetopole	9.56		11.19	
Mediaşŭ	10.37		11.47	
Copşa mică	10.59		12.02	
	11.16		12.09	
Micăsasa	11.37		12.25	
Blaşiu	12.16		12.53	
Crăciunelŭ	12.33		1.05	
Teiuşŭ	1.51		1.47	
Aiudŭ	2.18		2.08	
Vinţulŭ de susu	2.48		2.30	
Uióra	2.56		2.37	
Cucerdea	3.14		2.53	
Ghirişŭ	4.01		3.26	
Apahida	5.28		4.40	
Cluşiu	5.56		5.—	
	6.37	5.32		8.—
Nădăşelŭ	6.58			8.36
Gîhrbău	7.14			9.02
Aghireşŭ	7.29	6.11		9.32
Stana	7.56			10.11
B. Huiedin	8.18	6.43		10.51
Ciucia	8.58	7.12		12.16
Bucia	9.15			12.50
Bratca	9.34			1.19
Rev	9.53	7.51		2.—
Mezo-Telegd	10.25	8.17		3.04
Fugyi-Vásárheli	10.47			3.36
Várad-Velencze	10.57			3.52
Oradea-mare	11.04	8.42		4.03
	11.19	8.47	10.50	4.47
P. Ladány	1.15	10.08	1.33	7.30
Szolnok	3.29	11.51	3.29	3.15
Budapesta	6.33	1.55	7.45	10.—
Viena	2.50	7.15	6.05	

B.-Pesta-Aradŭ-Teiuş

	Trenu omnibus	Trenŭ de pers.	Trenŭ de pers.
Viena		11.10	2.—
Budapesta		8.20	9.05
Szolnok		11.20	12.41
Aradŭ		4.10	5.45
	2.17	4.30	6.—
Glogovaţŭ	2.37	4.43	6.13
Gyorok	3.19	5.07	6.38
Paulişŭ	3.43	5.19	6.51
Radna-Lipova	4.05	5.41	7.10
Conop		6.09	7.37
Bĕrzava		6.28	7.55
Soborşinŭ		7.25	8.42
Zamŭ		8.01	9.12
Gurasad.		8.34	9.41
Ilia		8.55	9.58
Branicica		9.19	10.17
Deva	1.47	9.51	10.42
Simeria (Piski)	2.08	10.35	11.07
Orăştia		11.09	11.37
Şibotŭ		11.39	12.—
Vinţulŭ de josŭ		12.12	12.29
Alba-Iulia	8.55	12.29	12.46
Teiuşŭ	9.54	1.16	1.26

Teiuş-Aradŭ-B.-Pesta

	Trenŭ mixt	Trenu de pers.	Trenu mixt
Teiuşŭ	11.24	3.—	1.42
Alba-Iulia	12.09	3.44	2.32
Vinţulŭ de josŭ	12.30	4.10	
Şibotŭ	1.01	4.43	
Orăştia	1.32	5.13	11.—
Simeria (Piski)	2.32	6.15	11.21
Deva	2.52	6.35	
Branicica	3.23	7.02	
Ilia	3.55	7.28	
Gurasada	4.08	7.40	
Zamŭ	4.44	8.11	
Soborşinŭ	5.30	8.46	
Bĕrzava	6.27	9.33	
Conopŭ	6.47	9.53	
Radna-Lipova	7.28	10.27	5.50
Paulişu	7.43	10.42	6.13
Gyorok	7.59	10.58	6.38
Glogovaţ	8.28	11.35	7.19
Aradŭ	8.42	11.39	7.38
	9.17	12.31	6.20
Szolnok	2.32	5.12	
Budapesta	6.—	8.20	
Viena	3.—	6.05	

Simeria (Piski)-Petroşenĭ

Simeria	6.47	2.42
Streiu	7.40	3.25
Haţegŭ	8.51	4.16
Pui	10.02	5.11
Crivadia	11.02	5.58
Baniţa	11.50	6.40
Petroşeni	12.30	7.12

Petroşenĭ-Simeria (Piski)

Petroşeni	9.36	4.26
Baniţa	10.17	5.12
Crivadia	10.58	5.55
Pui	11.42	6.41
Haţegŭ	12.23	7.26
Streiu	1.12	8.14
Simeria	1.51	8.50

Aradŭ—Timişóra

Aradŭ	6.05	5.48
Aradulŭ nou	6.33	6.19
Németh-Ságh	6.58	6.44
Vinga	7.29	7.16
Orczifalva	7.55	7.47
Merczifalva	8.14	8.08
Timişóra	9.12	9.02

Timişóra—Aradŭ

Timişóra	6.25	5.—
Merczifalva	7.19	6.02
Orczifalva	7.46	6.32
Vinga	8.15	7.02
Németh-Ságh	8.36	7.23
Aradulŭ nou	9.11	8.01
Aradŭ	9.27	8.17

Ghirişŭ—Turda

Ghirişŭ	9.26	4.19
Turda	9.47	4.40

Turda—Ghirişŭ

Turda	8.29	3.19
Ghirişŭ	8.50	3.40

Sighişóra—Odorheiu

Sighişóra	6.05
Odorheiu	9.45

Odorheiu—Sighişóra

Odorheiu	5.38
Sighişórá	9.16

Mureşŭ-Ludoşŭ-Bistriţa

Mureşŭ-Ludoşŭ	4.40
Ţagŭ-Budatelecŭ	8.02
Bistriţa	——

Bistriţa-Murĕşŭ-Ludoşŭ

Bistriţa	——
Ţagŭ-Budatelecŭ	9.41
Murĕşŭ-Ludoşŭ	1.11

Copşa-mică—Sibiiu

Copşa-mică	2.29	4.35
Şeica mare	3.02	5.05
Lómneşŭ	3.46	5.46
Ocna	4.18	6.17
Sibiiu	4.42	6.40

Sibiiu-Copşa-mică

Sibiiu	8.50	10.—
Ocna	9.17	10.24
Lómneşŭ	9.45	10.50
Şeica mare	10.20	11.20
Copşa-mică	10.49	11.45

Cucerdea-Oşorheiu-Reghinulŭ săsescŭ

Cucerdea	3.05	10.20	3.25
Cheţa	3.35	10.50	3.58
Ludoşŭ	3.56	11.11	4.20
M.-Bogata	4.06	11.20	4.30
Iernutŭ	4.43	11.57	5.11
Sânpaulŭ	4.58	12.12	5.28
Miraşteu	5.21	12.36	5.53
Oşorheiu	5.40	12.55	6.13
	6.—	4.58	
Reghinul-săs.	7.56	7.—	

Reghinulŭ săsescŭ-Oşorheiu-Cucerdea

Reghinul-săs.		8.35	8.—
Oşorheiu		10.20	9.49
	6.56	12.15	10.20
Miraşteu	7.16	12.35	10.39
Sânpaulŭ	7.40	12.58	11.02
Iernutŭ	8.03	1.19	11.23
M. Bogata	8.37	1.49	11.53
Ludoşŭ	8.51	2.02	12.06
Cheţa	9.08	2.18	12.22
Cucerdea	9.40	2.46	12.50

Simeria (Piski)-Unied.

Simeria (Piski)	2.18
Cerna	2.39
Uniedóra	3.08

Unied.-Simeria (Piski)

Uniedóra	9.36
Cerna	9.56
Simeria	10.10

Notă: Numerii incuadraţĭ cu linii gróse însemnéză órele de nóptea.